

پیشنادهای حمایتی از کسب و کارها در زمان بحران

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

با همکاری: کمیسیون‌های تخصصی، اتاق‌های استانی و شوراهای گفتگوی استانی

تیرماه ۱۴۰۴

اقدامات عاجل حاکمیتی

- اعلام شرایط ناشی از وقوع جنگ به عنوان فورس ماژور و عدم أخذ جریمه از بخش خصوصی طرف قرارداد با کارفرمایان دولتی و در نظر گرفتن مهلت کافی برای اجرای قراردادها
- تمدید خودکار کلیه مجوزهای کسب و کار
- تفویض اختیارات بیشتر به استانداران، اتاقهای بازرگانی و شوراهای محلی فعالان اقتصادی

بانک و تامین مالی

- اعلام رسمی وضعیت فورس ماژور برای تعلیق تعهدات قراردادی و بانکی بنگاه‌ها و تأسیس سامانه حقوقی برای رسیدگی سریع به دعاوی ناشی از فورس ماژور بین تولیدکنندگان و بانک‌ها
- اعطای دوره تنفس (حداقل ۱۲ ماهه) برای تسهیلات واحدهای تولیدی و تأمین کنندگان کالاهای استراتژیک با تایید کمیته استانی
- تعویق بازپرداخت اقساط تسهیلات در دوران بحران
- مهلت‌دهی به بنگاه‌ها برای بازپرداخت صرفاً بهره تسهیلات سرمایه در گردش در سررسید و عدم الزام به بازپرداخت اصل تسهیلات در زمان بحران برای حفظ نقدینگی بنگاه‌ها
- عدم اقدام بانک‌ها در خصوص تاخیر در واردات کالا (تعهدات واردات کالایی ایفا نشده در سررسید) تحت عنوان قاچاق کالا و ارز
- جلوگیری از اعمال **محرومیت‌های ماده ۵ مکرر قانون صدور چک (چک برگشتی)** به تشخیص شورای تامین استان و بازنگری در سیاست‌های بانکی به نحوی که با برگشت یک فقره چک، سایر حساب‌های بانکی شخص حقیقی یا حقوقی مسدود نشود و فرصت تسویه دیون فراهم آید.

بانک و تامین مالی

- معوق نمودن تکالیف بانکها در مورد اجرای مقررات **تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون** مالیاتهای مستقیم
- حذف هزینه اعتبار مربوط به روزهای تعطیل برای حمایت از فعالان بازار
- طراحی بسته تسهیلات ارزان قیمت با تضمین صندوق ضمانت سرمایه گذاری صنایع کوچک
- افزایش نسبت های خط اعتباری به مشتریان به منظور تسهیل دسترسی به منابع مالی
- ارائه تسهیلات سرمایه در گردش با نرخ بهره ترجیحی

ارز

• ارائه مهلت شش ماهه به صادرکنندگان برای رفع تعهد ارزی

- تسریع و تسهیل در روند تخصیص ارز به واحدهای تولیدی از طریق اختصاص سهمیه های ارزی ترجیحی به واحدهای تولیدی منتخب در زنجیره تأمین کالاهای اساسی و فراهم سازی امکان تأمین ارز از طریق روش های متنوع (تهاتر، رمزارزهای قانونی، پیمان های دوجانبه ارزی)
- مدیریت منابع ارزی در شرایط بحرانی از طریق اولویت بندی واردات کالاهای استراتژیک (کالای اساسی، دارو، نهاده های تولید) و ممنوعیت موقت واردات کالاهای لوکس و غیرضروری
- تشکیل کمیته ارزی در هر استان به ریاست استاندار، با حضور بانک مرکزی، سازمان صمت و اتاق بازرگانی جهت پیگیری لحظه ای تخصیص ارز
- پیگیری رفع تعارضات میان بخشنامه های ارزی و تجاری از طریق شورای گفت و گوی استان

بازار سرمایه

- انتشار اوراق تبعی توسط صندوق تثبیت به منظور حمایت از بازار و حفظ ارزش دارایی‌ها
- انتشار اوراق اختیار فروش ویژه برای فعالان نمادهای بزرگ بازار
- ایجاد بازار پس از معاملات به مدت نیم ساعت با قیمت‌های پایانی و امکان فروش سهامداران خرد در این بازار
- افزایش سررسید قراردادهای اختیار خرید و فروش به دلیل تعطیلی دو هفته اخیر بازار سرمایه
- مشارکت بانک مرکزی در صندوق تثبیت از طریق آورده نقدی جهت افزایش قدرت نقدینگی صندوق
- تسعیر منابع ارزی تخصیص یافته به صندوق تثبیت با نرخ‌های جدید بازار

تجارت

- امکان استفاده از ارز صادراتی جهت واردات توسط خود شرکت‌های تولیدی و صادراتی بدون عرضه در مرکز مبادله ارز و طلا تا رفع شرایط فورس مازور
- امکان ترخیص کالا بدون انتقال ارز با اخذ تعهد و ضمانت از صاحبان کالا توسط بانک‌های عامل، پس از انجام تشریفات خرید ارز در سامانه بانک مرکزی یا تأمین ارز توسط صاحبان کالا، اظهارنامه اصلاح و رفع تعهد ثبت شود.
- الزام فوری اتصال دستگاه‌های اجرایی به سامانه‌های جامع تجارت و انبارها با استناد به تبصره ۴ ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا
- بازنگری در فرآیندهای رفع تعهد ارزی صادرات در شرایط بحرانی و تجدیدنظر در روش‌های رفع تعهد ارزی صادراتی برای کاهش موانع صادرات
- تمدید خودکار اعتبار اسناد مالی و ضمانت‌نامه‌های صادراتی
- ایجاد ساز و کار مناسب برای تهاتر کالا با کشورهای همسایه

تجارت

- حذف یا ساده‌سازی مدارک مورد نیاز برای دریافت کد ساتا جهت تسریع واردات کالا در شرایط جنگی
- ترخیص نهاده‌های وارداتی از کشورهای مبدا تامین کالا بدون الزام نمونه‌گیری و آزمایش یا انجام در محل کارخانه
- ایجاد هماهنگی میان دستگاه‌های صادرکننده مجوز نظیر استاندارد، قرنطینه و دامپزشکی با هدف کاهش زمان ترخیص کالا، به ویژه کالاهای اساسی
- حذف محدودیت ثبت سفارش بر مبنای سهمیه ارزی سه ماهه و سوابق وارداتی قبلی
- افزایش سقف مجاز حجم و تنوع کالاهای اساسی وارداتی توسط مرزنشینان و ملوانان
- تعریف بسته‌های معیشتی مرزی با معافیت‌های گمرکی هدفمند در کنار اجرای طرح «معبّر هوشمند مرزی» برای ساماندهی، شفاف سازی و تسهیل کالا

تجارت

- افزایش مدت زمان ذکر شده در ماده ۶۳ بخشنامه اعتباربخشی به نمونه برداری جهت تعیین ماهیت کالا به منظور افزایش سرعت ترخیص محموله‌های وارداتی از مبادی ورودی به مدت یکسال
- بازنگری در تصمیمات اخیر نسبت به تخصیص سهمیه کسانی که اولین بار کارت بازرگانی اخذ می نمایند و ایجاد امکان تخصیص سهمیه واردات برای این گروه از بازرگانان
- ایجاد مسیرهای جایگزین وارداتی از کشورهای همسایه یا مسیرهای کم‌ریسک و تنوع‌بخشی به مبادی وارداتی با تمرکز بر کشورهای شرقی و منطقه‌ای

گمرک

- ایجاد امکان خروج ۹۰ درصدی کالا برای کلیه کالاهای دارای قبض انبار جهت کاهش میزان رسوب کالای اساسی در گمرکات کشور
- اجازه ترخیص به کالاهایی که دارای پاسخ مثبت استاندارد هستند اما به دلیل طولانی شدن روند ترخیص مشمول آزمایشات دوره‌ای شده‌اند.
- عدم الزام ارائه مجوز برای کالاهایی که در شش ماه گذشته سابقه اخذ مجوز استاندارد و یا سایر مجوزهای قانونی مشابه را دارا بوده اند
- تسریع در ترخیص کالاهای اساسی از طریق به تعویق انداختن اخذ ۱۰ درصد کرایه حمل ناوگان خارجی توسط وزارت راه به عنوان حق پایانه
- گسترش مسیرهای سبز گمرکی برای ردیف کالاهای اساسی و نیز مواد اولیه و یا تجهیزات خط تولید داخلی
- استقرار میز گمرکی ویژه بازرگانی استان برای رصد لحظه‌ای مشکلات ترخیص
- تسهیل در انتقال کالاها به انبارهای اختصاصی فعالان مجاز اقتصادی
- ایجاد انبارهای استراتژیک کالاهای اساسی
- انتقال اضطراری کالاهای اساسی از بنادر به انبارهای امن بدون تخصیص ارز
- تسهیل فرآیند اخذ کد منشا ارز از بانک مرکزی جهت تسریع در ترخیص محموله‌های مانده در گمرک

گمرک

- اجرای سیستم‌های پیش اعلام و ترخیص سریع کالا
- فراهم آمدن امکان صدور اسناد کاغذی برای کالاهای اساسی در شرایط جنگ و بحران به علت آسیب پذیری و امکان قطع ارتباط شبکه های بانکی، گمرکی و تجاری
- استفاده از ظرفیت ماده ۴۲ قانون گمرکی با توجه به شرایط بحرانی و جنگ در خصوص اعطای اختیارات لازم و کافی به مسئولان عالی استان‌ها و مدیران گمرکات اجرایی جهت تسهیل در امکان خروج فوری کالاها از انبارهای گمرکی
- هماهنگی مرزی برای تسهیل صادرات به کشور عراق و سایر کشورهای همسایه و استفاده از کریدورهای جایگزین
- استفاده از فناوری اسکن کانتینر و پنجره واحد
- اختصاص یک سهمیه مشخص از کالاهای اساسی برای واردات به تعاونی‌های مرزنشین. این اقدام می تواند از طریق ثبت تعاونی ها در سامانه جامع تجارت و تعیین سقف واردات، تخصیص ارز نیمایی و یا تهاتری برای واردات و الزام به عرضه کالا در بازارچه های مرزی با قیمت مصوب صورت گیرد. این اقدام منجر به کاهش فشار روی گمرکات رسمی و بنادر پرترافیک، توزیع سریع محلی و کم هزینه در استان های مرزی و کاهش انگیزه دلالی و قاچاق کالاهای اساسی خواهد شد.

مالیات

- تمدید مهلت اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی عملکرد سال ۱۴۰۳ تا پایان شهریور ماه سال جاری
- اتخاذ تمهیدات قانونی لازم برای تنفس ۲ ماهه برای پرداختها و تعهدات مالیاتی و جلوگیری از اجرائیات حداقل به مدت سه ماه
- تمدید زمان اجرای مقررات طبق بند گ تبصره ۱ قانون بودجه سال ۱۴۰۴ تا پایان آذرماه سال جاری و اصلاح مهلت زمان مجاز برای قبول صورتحساب‌های خارج از سامانه مودیان و تمدید مهلت مندرج در ماده ۳ قانون تسهیل تکالیف مودیان تا پایان سال ۱۴۰۵
- همکاری در امر بخشودگی جرائم ماده ۲۲، ۳۶ و ۳۷ قانون پایانه فروشگاهی و ارزش افزوده و مساعدت در زمانبندی وصول جرائم
- بخشودگی جرائم قابل بخشش عملکرد و مالیات بر ارزش افزوده واحدهای تولیدی و صنعتی در اجرای ماده ۱۹۱ ق.م.م.جاری شدن بند ب بخشنامه ۵۱۵۱۰ مورخ ۳۰/۰۷/۱۴۰۲ سازمان امور مالیاتی (تقسیم بدهی)
- اعمال معافیت‌ها، تعلیق جرائم و تخفیف‌های هدفمند مالیاتی برای بخش‌های آسیب‌دیده و کالاهای اساسی
- تمرکز بر مالیات‌های درون مرزی (مانند ارزش افزوده) به جای مالیات بر تولید
- افزایش مهلت ارسال صورت حساب‌ها در سامانه مودیان از ۱۲ روز به ۲۱ روز
- با توجه به عدم ابلاغ تفویض اختیار بخشودگی جرائم از ابتدای خرداد سال جاری، مساعدت بیشتر در بخشودگی جرائم نسبت به تفویض اختیار ابلاغ شده پیرامون عدم وصول جرائم مالیات مستقیم مرتبط با مفاد ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۶ و ۱۹۷ صورت پذیرد.

بیمه و تامین اجتماعی

- بخشودگی کامل جرائم دیرکرد پرداخت حق بیمه در زمان بحران
- ایجاد تدابیر لازم برای امهال مطالبات تأمین اجتماعی و بخشودگی جرایم تعویق در ارسال لیست و پرداخت مطالبات تأمین اجتماعی به مدت سه ماه و ایجاد امکان لازم برای ارسال لیست بدون پرداخت بیمه
- **عدم قطع بیمه درمانی در صورت عدم امکان پرداخت حق کارفرما**
- **کاهش حق بیمه سهم کارفرما برای صنایع حیاتی در دوره بحران**
- تعویق اجرای قانون کاهش معافیت بیمه کارفرما برای کارگاه‌های زیر ۵ نفر
- امکان دریافت لیست حق بیمه با دریافت بخشی از حق بیمه لیست مربوطه
- ایجاد خط بیمه حمایتی برای پوشش آتش‌سوزی ناشی از پیامدهای جنگ و اختلالات امنیتی برای بنگاه‌های تولیدی

بیمه و تامین اجتماعی

- تشکیل میز مشترک تامین اجتماعی و اتاق برای حل و فصل فوری اختلافات
- رسیدگی فوری به اختلال سازمان‌های درمانی و جبران عدم ارائه خدمات به بیمه‌شدگان
- تزریق منابع اضطراری دولتی به صندوق‌ها
- ارائه مشوق‌های بیمه تامین اجتماعی جهت اشتغال کارجویان بومی با توجه به روند خروج اتباع غیرقانونی
- در نظر گرفتن تمهیدات و مشوق‌های قانونی لازم در صورت حفظ اشتغال تا پایان سال

حمل و نقل، ترانزیت و لجستیک

- کاهش تعرفه‌های حمل در شرایط بحران
- ایجاد مراکز توزیع منطقه‌ای کالاهای اساسی
- تسریع در فرآیند ارسال و تامین مواد ناریه توسط وزارت دفاع
- پیگیری تخصیص سهمیه لاستیک، قطعات و سوخت ویژه ناوگان استان
- درخواست اعطای تسهیلات نوسازی ناوگان حمل بار
- ایجاد مرکز هماهنگی حمل بار صادراتی با حضور بخش خصوصی
- استفاده از کریدورهای جایگزین حمل و نقل چندوجهی
- بسیج منابع حمل و نقل عمومی و خصوصی

انرژی

- معاف کردن صنایع کلیدی از قطع برق در زمان پیک
- تدوین و اجرای تقویم مدیریت بار اختصاصی صنایع استان با اطلاع رسانی دقیق
- تسریع و تسهیل در توزیع سوخت مورد نیاز ژنراتورها
- جیره بندی هوشمند انرژی با اولویت بخش های تولیدی حیاتی
- تسریع و تسهیل سرمایه گذاری در حوزه انرژی های تجدیدپذیر
- افزایش واردات اضطراری سوخت از مسیرهای جایگزین
- ارائه مشوق های نوسازی تجهیزات کم مصرف

صنعت و معدن

- تمهید اندیشیدن در خصوص مواد ناریه و تولید و توزیع غیرمتمرکز آن در شرایط جنگی
- افزایش ذخایر استراتژیک مواد اولیه در صنایعی با ریسک بالای قطع تأمین
- توقف وصول چک‌های دریافتی بابت تقسیط حقوق دولتی در شرکت‌های معدنی **در صورت حفظ نیروی کار**
- در شرایط جنگی
- عدم استفاده از ضمانت‌نامه‌های بانکی معدنکاران در شرایط جنگ

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران